

SOMMERLY

BARNEHAGE

PROGRESJONSTRAPP FOR OMSORG

«Årsplanen skal blant annet vise hvordan barnehagen arbeider med omsorg, lek, danning og læring.

Her må også progresjon tydeliggjøres»
(Rammeplan for barnehager, s. 37) SOMMERLY BARNEHAGE

Progresjonsplanens formål

Progresjonsplanen er ment som et hjelpemiddel for planlegging av det pedagogiske arbeidet i barnehagen, sammen med årsplanen og årshjulet. Progresjonsplanen tar for seg rammeplanens fagområder. Det er våre arbeidsmåter, ikke barnas måloppnåelse som står i fokus.

Vi er pliktige til å følge rammeplanens krav til innhold i det pedagogiske arbeidet, men vi må tenke helhetlig gjennom hele barnehageløpet. Alle barn skal få erfaringer med rammeplanens ulike områder i løpet av årene i barnehagen, metodene er avhengig av alder, modning og utvikling. Hensikten med denne progresjonsplanen er derfor å få en oversikt over hva vi skal fokusere på innenfor de ulike aldersgruppene. Dette vil være med på å sikre barnas progresjon gjennom årene i barnehagen.

Progresjonsplanen er ikke statisk og endelig, og det er rom for endringer underveis som vi finner nye måter å arbeide på. Den er også tenkt slik at det vi fokuserer på de første årene, tar vi med oss og bygger videre på når barna blir eldre.

- Det skal i tillegg lages didaktiske planer innenfor periodeplanen, og individuelle opplæringsplaner/tiltaksplaner for barn med vedtak.

Se på hele progresjonstrappen innenfor det området du vil jobbe med for å på best mulige måte møte barna der de er.

HVA:

HVA sier rammeplanen

Omsorg er en forutsetning for barnas **trygghet** og **trivsel**, og for utvikling av **empati** og **nestekjærlighet**. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle **tillit** til seg selv og andre. I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, **forstått**, **respektet** og få den hjelp og **støtte** de har behov for. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle **relasjoner** mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for **trivsel**, **glede** og **mestring**. Personalet skal arbeide for et miljø som ikke bare gjør barna til **mottakere av omsorg**, men som også verdsetter **barnas egne omsorgshandlinger**.

Personalet skal:

- Ivareta barnas behov for fysisk omsorg, inkludert behov for ro og hvile
- Legge til rette for at barna kan knytte seg til personalet og til hverandre
- Sørge for at alle barn opplever trygghet, tilhørighet og trivsel i barnehagen
- Møte alle barn med åpenhet, varme og interesse og vise omsorg for hvert enkelt barn
- Være lydhør for barnas uttrykk og imøtekomme deres behov for omsorg med sensitivitet
- Støtte og oppmuntre barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg
- Bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre

Barnehagen skal dokumentere progresjon ved bruk av:

Analyseverktøy som: Kontaktbarometer, sosiogram, ståstedsanalyse, Alle med

Barnehagen skal oppbevare dokumentasjonen i ett år. Dokumentasjonen evalueres hver november/januar.

OMSORG

PROGRESJONSTRAPP

HVEM	KUNNSKAP OG FERDIGHETSMÅL: <u>HVORFOR</u> skal vi gjøre dette? Hva er målet?	TILTAK: <u>HVORDAN</u> skal vi nå målene?
	Det pedagogiske arbeidet på avdelingen skal tilrettelegges slik at barna har progresjon mot å:	
1-3 år	• Få en trygg og tilknytning til voksne på avdelingen • Vise ulike følelser • Gjenkjenne ulike følelser • Sette navn på hva de føler • Øve selvregulering sammen med voksen • Ta imot trøst • Bli med en voksen på å trøste • Erfare mestring av egne ferdigheter i samspill med voksne • Ta imot positiv bekreftelse • Kunne ta imot hjelp og støtte fra voksen	• Gode rutiner for tilvenning og overganger • Skape godt foreldresamarbeid med dialog, trygghet, tillitt, gjensidighet og respekt • Voksne framsnakker andre voksne, avdelinger og barn for å skape trygghet og tillitt til barnehagen som helhet • Voksne anerkjenner og gir rom for alle følelser gjennom å; sette ord på følelser, stå i det sammen med barnet, affektiv inntoning, bevissthet rundt egne sårbarheter og toleranser, sette ord på egne handlinger og støtte til regulering • Gi barna et vokabular for å snakke om følelser gjennom at voksne setter ord på egne og andres følelser, samtalekort, bøker om ulike følelser • Voksne er fysisk tilstede i rutiner og oppfølging av primærbehov • Voksne er tilgjengelige som emosjonelle «ladestasjoner» / trygg base • Voksne ser enkeltbarn i sammenheng med gruppa • Voksne er bevisste rollemodeller gjennom å vise respekt og interesse for barn og hverandre • Voksne veileder barn i sosiale og emosjonelle ferdigheter gjennom metakommunikasjon, dialog, bildekort og speiling • Voksne skaper rom for at barna kan påvirke sin egen hverdag • Voksne styrker barnas selvtillit og selvfølelse gjennom; positiv bekreftelse, oppmuntring, anerkjennende holdning, nærhet og aktiv lytting • Sette gode og forutsigbare rammer og grenser for barna • Voksne vurderer og evaluerer balansen mellom barnas behov for støtte og nærhet vs. selvstendighet
3-6 år	• Gjenkjenne andres følelser • Vise empati for andres følelser • Regulere følelser • Se egne og andres følelser i konflikter • Gi trøst • Ha tillit til egne ferdigheter • Være trygg på sin egenverdi • Ta imot og gi positiv bekreftelse • Kunne oppsøke voksen for hjelp og støtte ved behov • Utøve egenomsorg	Verktøykasse: • Dagtavle og følelseskart • Røde og grønne tanker • Steg for steg • Kontaktbarometer • COS – trygghetssirkelen

HVA:

HVA sier rammeplanen at barna skal få kjennskap til?

Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å **være betydningsfulle for fellesskapet** og å være i **positivt samspill med barn og voksne**. Barnehagen skal aktivt legge til rette for utvikling av **vennskap** og **sosialt fellesskap**. Barnas **selvfølelse** skal støttes, samtidig som de skal få hjelp til å mestre balansen mellom å ivareta **egne behov** og det å ta **hensyn til andres behov**.

Personalet skal:

- Støtte barnas initiativ til samspill og bidra til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner
- Samtale om normer for samhandling og invitere barna til å utforme normer for samhandling i fellesskap
- Støtte barna i å ta andres perspektiv, se en sak fra flere synsvinkler og reflektere over egne og andres følelser, opplevelser og meninger
- Støtte barna i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner
- Forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre

Barnehagen skal dokumentere progresjon ved bruk av:

Analyseverktøy som: Kontaktbarometer, sosiogram, ståstedsanalyse, Alle med

Barnehagen skal oppbevare dokumentasjonen i ett år. Dokumentasjonen evalueres hver november/januar.

VENNSKAP OG FELLESSKAP

PROGRESJONSTRAPP

HVEM	KUNNSKAP OG FERDIGHETSMÅL: <u>HVORFOR</u> skal vi gjøre dette? Hva er målet?	TILTAK: <u>HVORDAN</u> skal vi nå målene?
	Det pedagogiske arbeidet på avdelingen skal tilrettelegges slik at barna har progresjon mot å:	
1-3 år	- Føle seg inkludert og, med voksenstøtte, inkludere andre - Iakttatte og imitere andres lek og oppførsel - Føle seg betydningsfulle i et fellesskap - Vite at egne meninger er verdifulle og blir hørt, men ikke alltid innfridd - Vite at alle på avdelingen hører til der, selv når de er borte - Kunne dele på oppfordring, med voksenstøtte - Delta i turtaking - Ta kontakt og ta imot kontakt på en positiv måte - Være aktiv i samarbeid med voksen - Hilse hei og ha-det - Følge begynnende sosiale ferdigheter og normer i gruppe - Kunne inngå i positive relasjoner med et annet barn over tid - Vise interesse for andre barn	- Gjennomføring av fellessamlinger for å styrke relasjoner på tvers av avdelinger - Lage "vennskaps- og trivselsregler" - Involvere barna etter alder og modning - Synliggjøre enkeltbarn i gruppen, både de som er tilstede og de som er borte, for å styrke fellesskapsfølelsen - Støtte barna i å uttrykke at vi setter pris på hverandre - Voksne skal støtte barnas initiativ til samspill, og bidra til at alle kan få leke med alle - Snakke om relevante begreper som for eksempel vennskap, inkludering og ekskludering. - Gi de begreper de kan støtte seg på i konflikter - Synliggjøre at vennskap og relasjoner tåler uenighet - Støtte barnet i å sette egne grenser og respektere andres grenser - Gi barna felles opplevelser og rammer som de kan spille videre på i lek - Ivareta og støtte vennskap med grupper på tvers av avdelinger - Fremme bevissthet for inkludering både i og utenfor barnehagen, for eksempel gjennom føringer for bursdagsinvitasjoner
3-6 år	- Utvikle trygge og tillitsfulle relasjoner til voksne og barn - Kunne inkludere andre barn på en positiv måte - Vise selvhevdelse i relasjon med andre - Lytte til og respektere andres meninger - Vite at man er savnet når man er borte fra gruppa - Vite hvem som er borte fra gruppa - Kunne dele på eget initiativ - Kunne utsette behov for hjelp og oppmerksomhet fra voksne, vente på tur - Kunne samarbeide med andre barn - Ha selvkontroll til å kunne vise følelser uten at det går utover andre - Kunne normer og regler for hvordan vi skal behandle hverandre - Kunne løse mindre konflikter gjennom forhandling, empati, dialog og forståelse - Kunne inngå i positive relasjoner med flere andre barn over tid - Vise kjærlighet og interesse for andre barn - Være glad på andres vegne	Verktøykasse: Steg for steg Mobbeplan

Litteratur:

- https://bufdir.no/Foreldrehverdag/Smabarn/Sett_grenser_barnet_forstar/
- <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>
- Alle med kartleggingsverktøy
- Steg for steg (småsteg)